

Oponentský posudek bakalářské práce

Únor 1948 z pohledu americké diplomacie

Libor Hejl

Libor Hejl se ve své bakalářské práci zabývá postoji amerických diplomatů k osudu Československa v klíčových okamžicích konce druhé světové války a začátku míru v Evropě. Práci tvoří 48 stran textu rozčleněných do šesti hlavních kapitol. Jako zlomové historické okamžiky, které analyzoval na základě diplomatických depeší, si vybral „osvobození Československa“, „Volby 1946“, „Marshallův plán“ a „Vítězný únor“. Tato volba byla zdařilá, neboť umožňuje výstavbu kritických historických zvrátů do rychlého přehledu a v úrovni bakalářské práce i odpovídající kritické hodnocení událostí za pomoci diplomatických zpráv. Práce netvoří přirozeně plynulý chronologický text, spíše je tvořena sondami do politického smýšlení velvyslance USA v Československu Laurence Steinhardta a několika jeho kolegů. Autor odhaluje Steinhardtovy naivní analýzy veřejného mínění a rozložení politických sil uvnitř československé společnosti v době razantního nástupu komunistů po volbách v roce 1946. Je otázkou, jestli Steinhardtova nevýrazná a nekoncepční politika byla odrazem pouze chybných úsudků o moci komunistického protivníka, nebo sehrál svoji úlohu i jeho z části utajovaný židovský původ.

V bakalářské práci najdeme i autorovy slabiny hodnocení politického vývoje na konci druhé světové války v Evropě. Jde především o hodnocení zastaveného postupu Američanů na demarkační linii. Obdobně jako pozemní vojenské operace spojenců i bombardování strategických zbrojních podniků v dubnu 1945 vysvětlují někteří badatelé a historici politická rozhodnutí těchto dnů s doslova vizionářskou vidinou konce války 8. května 1945. Autor kvalifikační práce také zdůrazňuje „pohled na mapu“, podle které hodnotí liknavý přístup Američanů k osvobození Prahy výměnou za strategické cíle v severním Německu. Při pohledu na stejnou mapu ovšem vyčteme, že tolik propagandou vyzdvihovaná „alpská pevnost“ (včetně Čech a části Moravy), byla až do osudného 8. května ještě stále v rukou stovek tisíc ozbrojených vojáků nacistické Třetí říše. Berlín přestal být v hledáčku armády USA považován za hlavní cíl už v polovině března 1945, ale hlavní pozornost západních protifašistických dobyvatelů se přesunula do jižního Bavorska a Rakouska. Ještě v prvních dnech května 1945 nikdo ze západních spojenců netušil, jak dlouho bude trvat cesta ke konečnému vítězství a jestli se boje nepřenesou do alpských vrcholů. K hodnocení politických kroků Američanů je tak nutné přijmout i pohled vojensko-strategický.

Kladem práce je dosud nezpracovaná pramenná základna v podobě amerických diplomatických depeší, využití zahraniční literatury i domácích monografií a především snaha o širší komparaci dějinných událostí. V předložené práci se tyto dílčí podmínky kvalitní práce

podařilo víceméně sjednotit do přehledného souhrnu událostí, v nichž vystupuje klíčová postava americké diplomacie v Československu v roli nepřipraveného diváka na místo aktivního politika a spolehlivého zpravodaje své vlády.

Formální nedostatky práce jsou marginální, ale přesto je nutné jich vyjmenovat. Vložená slova autora do citací jiných osob či dokumentů je nutné umístit do hranatých závorek a bez kurzívy. Číslo poznámky se umísťuje za celou citaci, včetně interpunkčních znamének a uvozovek (kupř. pozn. č. 51). Práce není zarovnaná vpravo, což by u kvalifikační práce bylo vhodnější. Výjimečné nejsou bohužel ani pravopisné chyby (*Volby z roku 1946 potvrdili silnou pozici komunistické strany a svěřily jí do rukou poměrně významnou moc. s. 23; Do popředí se tak v americké politice dostali spíše hlasy, s. 30*), překlepy a chybné pády.

Kvalifikační práce Libora Hejla splňuje předpoklady pro obhajobu, i další rozšíření, a hodnotím ji stupněm výborně.

PhDr. Vojtěch Kyncl, Ph.D.

Historický ústav AV ČR, v. v. i.